

Nr 183.

Av herr Jansson i Kalix m. fl., om ökat anslag till vatten- och avloppsanläggningar.

Under rubriken vatten- och avloppsledningarna lämnas i sjätte huvudtiteln en redogörelse för statsbidragen till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Av denna redogörelse framgår att under budgetåren 1948/1951 de sammanlagda statsbidragen uppgått till kronor 26 miljoner. Av tidigare reservationer kvarstår endast 0,2 milj. kr. ofördelade.

Av redogörelsen framgår vidare, att hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen funnos den 1 juli 1950 ansökningar med en sammanlagd anläggningskostnad av 93,5 milj. kronor för vilka bidragsfrågan ännu inte avgjorts. Samtidigt lämnas uppgift om att det ute i de olika länen ligger ansökningar till en total kostnad av 91 milj. kronor. Läger man samman inkomna ansökningar om statsbidrag till vatten och avlopp för vilka statsbidragsfrågan ännu inte avgjorts kommer man sålunda upp till 185 milj. kronor. Anmärkningsvärt i detta sammanhang är, att det bland de ovan redovisade ansökningarna finnes en stor del sådana anläggningar, som redan äro utförda eller under utförande. Man får väl utgå från att det är kommuner, som erhållit löfte om statsbidrag till dessa anläggningar, men att statsbidragets storlek ännu inte kunnat fastställas, säkerligen av olika anledningar, men också därför att tillräckliga medel att fördela inte funnits tillgängliga. Dessa anläggningar, som sålunda äro utförda eller under utförande med vederbörligt tillstånd till påbörjande enligt 3 § bidragsförfattningen, och för vilka de bidragssökande förskottat hela anläggningskostnaden i avvaktan på beslut i bidragsfrågan, ha kostnadsberäknats till 32,5 milj. kronor.

Bidragsbehovet beräknas för tiden den 1 juli 1950—1 juli 1952 uppgå till 36 milj. kronor. Till täckande av detta behov stod vid ingången av innevarande budgetår 12,2 milj. kronor ofördelade, d. v. s. anslaget för budgetåret 1950/51 och reservationen på 0,2 milj.

Om man räknar med att kommunerna i fortsättningen skola erhålla statsbidraget i mån av arbetets utförande eller i varje fall sedan anläggningen tagits i bruk, skulle anslaget för budgetåret 1951/52 upptagas med 24 milj. kronor. Styrelsen anser sig emellertid inte hinna med att fördela mer än innevarande års anslag, 12 milj. + 17 milj., för budgetåret 1951/52 med nuvarande personalresurser. En utökning av personalen är inte ifrågasatt, och styrelsen stannar därför vid att för budgetåret 1951/52 begära anslaget höjt till 17 milj. kronor. Statsrådet begär i propositionen 12 milj. kronor.

Såsom av det anförda framgår, voro statsbidragsberättigade anläggningar utförda eller under utförande den 1 juli 1950 för 32,5 milj. kronor. Utgår man från att statsbidrag till dessa anläggningar kommer att utgå med 50 % av anläggningskostnaden, hade kommunerna sålunda en fordran på statsverket den 1 juli 1950 — vi utgå från att det är kommuner, som stå som företagare — på inte mindre än 16 milj. kronor, en fordran, som alljämt står öppen i den mån anslagen för budgetåret 1950/51 ännu äro ofördelade. Läger man till detta belopp sedan kostnaderna för de anläggningar statsrådet räknar med skola komma till utförande fram till 1 juli 1952, sammanlagt 40 milj. kronor, skulle med bibehållande av oförändrade statsbidragsgrunder ytterligare 20 milj. kronor behövas för att statsbidraget skulle kunna utbetalas i mån av arbetenas utförande. Medelsbehovet är sålunda $16 + 20 = 36$ milj. kronor. Mot detta svarar $12 + 12 = 24$ milj. kronor under förutsättning att riksdagen bifaller den kungl. propositionen. Under sådana förhållanden skulle bidragssökarna (kommunerna) få balansera en fordran på staten med 12 milj. kronor.

Inför denna realitet kan det förtjäna att framhållas, att många av de sökande, ja, säkerligen de flesta, äro fattiga kommuner, som satt i gång dessa anläggningsarbeten för att bemästra säsongarbetslösheten. Så är förhållandet bland kommunerna i Norrland, men säkerligen även på andra håll inom landet. Erfarenheten har också visat, att finansdepartementet tar rundlig tid på sig för att avgöra kommunernas låneärenden, varför det många gånger ställer sig svårt för kommunerna att klara medelsbehovet för dagen. Korttidsväxlar med högre ränta äro sålunda inga ovanligt företeelser för dessa kommuner, förhållanden som inte bara skapa olust inför arbetsuppgifterna utan dessutom medföra onödiga fördyringar för dessa anläggningsarbeten och onödigt höja de blivande vattenavgifterna till en nivå, där fråga kan bli, att man kommunalt måste subventionera vattnet för att hushållen skola ha råd att använda det.

Med hänvisning till det anförda få vi därför hemställa,

att kammaren beslutar att till vatten- och avloppsanläggningar för budgetåret 1951/52 anslå 17 milj. kronor,

att 5 milj. av dessa skola användas för att bidragsreglera redan utförda eller under utförande varande anläggningar och sålunda icke få användas för att sätta i gång nya anläggningsarbeten.

Stockholm den 25 januari 1951.

Ivar Jansson,
Kalix.

Alg. Gunnarsson.

Uddo R. Jacobson.

Olof Wiklund.

J. O. Gavelin.

Märta Boman.

Helge Lindström.